

TAMOP -4.1.2.-08/1/B	A szerződött időszak vége: 2011. november 30.	Készítette: Dr. Mrázik Julianna
-----------------------------	--	--

Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) „A kompetencia-alapú pedagógusképzés regionális szervezeti, tartalmi és módszertani fejlesztése” (TÁMOP - 4.1.2.-08/1/B-2009-0003) alprogramjában

Pályázatkövető munkaanyag: munkanapló és módszertani összefoglaló a digitalizálás folyamatáról

A Pécsi Tudományegyetem TAMOP -4.1.2.-08/1/B pályázati anyagának egyik blokkjaként ez a pályázati anyag a PTE akkreditált tanári MA szakjainak tartalmi és módszertani fejlesztését tűzi ki célul a pályázati prioritásokkal összhangban, a kompetencia-alapú tanárképzésnek és a képzők kompetencia-alapú fejlesztésének összhangba hozásával, a digitális írástudás és az idegen nyelv kulcskompetenciáinak kiemelésével, és a tervezett pályázati tevékenységek infrastrukturális hátterének kialakításával. A pécsi fejlesztés sajátos tartalmi hangsúlyai az intézményi hagyományokból adódóan a kooperatív és a reflektív tanulás módszertani alkalmazásainak kiterjesztésében, valamint az inklúziót befogadó felsőoktatási környezetként is értelmező törekvéseiben mutatkoznak meg. Nemcsak tartalmi szinten jelennek meg az inkluzív pedagógia, valamint az alternatív módszertanok elemei, hanem a tanulás-tanítás eszközrendszerében is, valamint a tanári MA programok komplex tantervi szintjén is.

Kiindulópontok

A tananyagok kiindulópontjai

- o Az idegen nyelvi kompetencia fejlesztését célzó tananyagok
- o A személyközi, a kulturális kompetencia fejlesztésére irányuló tananyagok
- o A tanulás tanulása kompetencia fejlesztését célzó tananyagok
- o Az anyanyelvi és kulturális kompetencia fejlesztésére irányuló tananyagok (történelmi/irodalmi ismeretkörök)
- o A digitális kompetenciát célzó tananyagok
 - ... mindezt az inklúzió elve érvényesítésével

A tananyagok fejlesztésének általános kiindulópontjai

A Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) „A kompetencia-alapú pedagógusképzés regionális szervezeti, tartalmi és módszertani fejlesztése” (TÁMOP - 4.1.2.-08/1/B-2009-0003) alprogramjában, a PTE-BTK Neveléstudományi Intézetében a tanári mesterképzésbe készülő digitális tananyagok létrehozása kísérése, egységesítése, informatika hátterének biztosítása folyt.

"A kompetencia-alapú oktatásra való áttérés, a bolognai lineáris képzési szerkezet bevezetése, az Info-kommunikációs technológia (IKT) elterjedése, az egész életen át tartó tanulás stratégiájának alkalmazása, a képzés tömegessé válása, a tudásanyag nagy mennyisége és gyors változása szükségessé teszi a komplex, modern felsőoktatási tartalmak és programok, módszerek kifejlesztését, alkalmazását. A konstrukció célja, hogy lehetőséget teremtsen a felsőoktatási intézményeknek arra, hogy felkészüljenek a bolognai folyamatból, az Európai Képesítési Keretrendszerből (EKKR), az egész életen át tartó tanulás stratégiájából fakadó követelmények

teljesítésére; megújítsák és bővítsék képzési kapacitásaikat az új kompetencia alapú oktatást biztosító pedagógusképzés révén. A konstrukció célja, hogy a hét versenyképességi Pólus Zászlóshajó Program keretében horizontális gazdaságfejlesztési eszközökkel hozzájáruljon egy régió tudásintenzív iparágának humánerőforrás-, illetve tudásigényéhez." (Részlet a "PÁLYÁZATI FELHÍVÁS a Társadalmi Megújulás Operatív Program Pedagógusképzést segítő szolgáltató és kutatóhálózatok kialakítása c. pályázati felhívásához"-ból.)

A jelen tanulmány pályakövető munkaanyag a folyamat pedagógia, neveléstudományi aspektusú fókuszainak érvényesítéséről.

A részprojekt időterve és folyamata

- 2010. február 26-án a vállalások véglegesítése
 - 2010. júniusában körlevél – „szerzői kisokos”
 - 2010. november 30. – a kéziratok aktuális készültsége felmérése
 - 2010. december 31. a kéziratok véglegesítése – előkészítés a digitalizálás folyamatára
- A tananyag-fejlesztési periódus időterve
(Publikálva a 2010. december 17-i konferencián)

A létrejövő interaktív, digitális tananyagok létrejöttét megelőzte a tananyagok megírása általános alapelvei (standardjai) meghatározása, célkitűzései megvilágítása, majd a pályázatban közreműködő szerzők (egyetemi oktatók, munkatársak) részéről a későbbi fejlesztések *kéziratai megírására* a felkérés; a megírási periódus végére minimálisan 4 ív terjedelemben. E munkafolyamatot a jelen pályakövető munkaanyag készítője koordinálta, folyamatos kapcsolattartás során a szerzőkkel, majd zárótanulmány elkészítésével a tananyagok elkészítés kiindulópontjaira fókuszálva. A kéziratok beérkezését követően lektorálási és kontrollszerkesztői (korrektúrázási) feladatok végrehajtása történt, végül a kéziratok véglegesítése, a végső terjedelem kialakítása - ahol a lektorokkal, a szerzőkkel, a korrektúra elvégzőivel és a digitalizálást informatikai oldalról végzőkkel a kapcsolattartást a jelen pályakövető munkaanyag írója végezte.

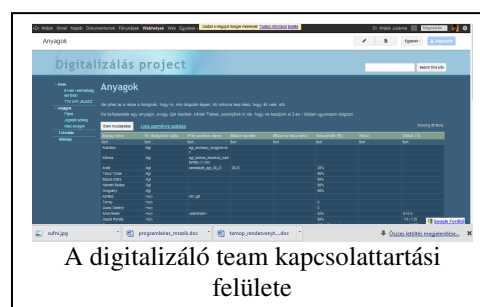
Az oktatói műhelyek

Fontos szempont volt a tananyagok létrehozása mellett, a digitalizálás sikeressége előmozdítása érdekében, hogy a szerzők (oktatók, felhasználók) részére adekvát támogatást nyújtson a pályázat. Ennek érdekében *oktatói műhelyek* megszervezésére került sor a 2010/2011 tanévben, amelyek során egyebek között olyan, a kollaboratív és az egyéni tanulást segítő eszközök, felületek használatát, mint az elektronikus *tanulási környezetek* és az *interaktív táblahasználat* sajátíthatták el a résztvevők. A jelen pályakövető munkaanyag írója az *ePortfólió a tanárképzésben* elnevezésű oktatói műhelyt vezette. A műhely az elektronikus portfóliót, mint a tanári mesterképzésben szereplő tananyagot és mint egy lehetséges technikát kívánta bemutatni. A tananyag maga – s benne az ePortfólió mint módszer alkalmazása és az ePorfólió mint technika megismerése – a pedagógus önreflexiója, saját nézetrendszere feltárásában segít, de alkalmas lehet bármely pedagógusképzési tartalmak hasonló megjelenítésére. E tananyag azon – az egyetemi mesterképzésben felkészülő – tanárjelölteknek számára szól, akik a portfólió segítségével adnak számot előzetes nézeteikről, vélekedéseikről a pedagóguspályát illetően, valamint megszerzett tudásukról, vagy e módszer segítségével követik nyomon saját szakmai felkészülésük folyamatát. Alkalmas a pályára lépést követően vagy gyakorló pedagógusok esetében arra, hogy reflektív attitűdjüket a tananyagban rejlő technikák és látásmódok elsajátításával és

ismétlésével megőrizték, nyitottságukat fenntartsák. A tananyag első szakaszában a digitális vagy ePortfólió elkészítésének, technológiájának folyamatát, szakaszait lehet áttekinteni, valamint azokat a jártasságokat (a digitális tananyag elméletére, a szoftver működésére vonatkozóakat) veszi sorra, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a tanárjelölt, gyakorló tanár maga is létrehozni, alkalmazni és működtetni tudja az ePortfóliót. A tananyag második fejezete azokat a lehetséges tartalmakat mutatja be, amelyek – a tanári önreflexió szolgálatában – a digitális portfólióra eredményesen adaptálhatók. Ezek – egyebek között – az önéletírás, a narratíva (elbeszélés), a saját történet, a self-study, a különféle (képző)művészeti technikák, mint az önelemzés módszerei. Helyet kapnak metaforák, a fogalmitérkép-módszerek, a tanári hang és az osztálytermi megfigyelések (Classroom Study). A harmadik fejezet pedig egy egyetemi kurzus tematikája segítségével szemlélteti a digitális portfólió lehetséges alkalmazásmódját, kipróbálása lehetőségeit. A tananyag leginkább a Pedagógiai nézetek című kurzushoz kapcsolódva kiteljesíthető, jól alkalmazható, de más kurzusra is sikeresen adaptálható – ami a fejlesztés egyik előnyeként számon tartható. A tananyaghoz (elektronikus) jegyzet is kapcsolódik, amely egyben az egyéni készülést támogatja. (A történéseket fotók, jelenléti ív, közreadott tematika, emlékeztető és prezentáció igazolja.)

A digitalizáló műhely

Fontos feladat volt egy olyan, kompetens és elhivatott csoport megszervezése, amelynek tagjai megfelelő informatikai felkészültséggel, ugyanakkor pedagógiai jártassággal felvértezve voltak képesek és készek a részprojekt megvalósítására, a tananyagok eLearning-környezetbe implementálásába fogni. A pályakövető munkaanyag szerzője egykori és jelenlegi hallgatók köréből választotta ki a potenciális munkatársakat, korábbi munkáik, teljesítményük ismerete, megismerése következtében. A team a digitalizálási periódus (2011. május és 2011. november között) heti rendszerességgel team-értekezlet tartott a pályázat számára kialakított digitális laborban, ezt jelenléti ívek, fotók, a kapcsolattartási felület és a kulcsfelvételi nyilvántartás igazolja). A jelen pályakövető munkaanyag létrehozója vezette e munkamegbeszéléseket, illetve elkészítette az erről szóló emlékeztetőket, amelyeket e-mail-on illetve a team által létrehozott munkafelületen tett közzé.

A digitalizáló team kapcsolattartási felülete

A részprojekt weblapja megtervezése és elkészítése

Itt kapott helyet a fejlesztő csapat munkájának bemutatása, eredményeinek ismertetése. A weblap jelenleg is széleskörű hozzáférést tesz lehetővé a nyilvános bemutatásra szánt tananyagok tekintetében, valamint kapcsolódik a PTE-BTK Neveléstudományi Intézetének TÁMOP honlapjához. A weboldal szöveggondozását, az alkalmazott és közzétett oktatásinformatikai terminusok helytállóságát, pedagógiai megfelelősége ellenőrzését a szerző felügyelte.

Névjegy Fogalomtár Tananyagok Tudorálás Módszer Nemzeti Fejlesztési Újratörőseg Jognyilatkozat Módosít

"A kompetencia-alapú pedagógusképzés regionális szervezeti, tartalmi és módszertani fejlesztése TAMOP - 4.1.2.-0818-2009-0003

A Pécsi Tudományegyetem tananyagai

Az anyanyelvi és kulturális kompetencia fejlesztésére irányuló tananyagok
 Csapó Beatrix - [Képesítések fejlesztése - Az írás](#)
 Horváth Bóba - [A kommunikáció elméletéről](#)
 Horváth Viktor - [A vers ellenfordulata - Javaslato a versírás és műfordítás tanulásához, tanításához](#)
 Imre István - [A nyelv és irodalom tanterve](#)
 Kékes Ágnes - [A nyelv és irodalom tanterve](#)
 Kékes Ágnes - [A nyelv és irodalom tanterve](#)
 Tancs Teréz - [A kommunikáció és a nyelv, feladatai a köznevelésben](#)
 V. Öböl Ed - [Egyetemes tantervek az új tantervi keretrendszerben](#)

A digitális kompetenciát célzó tananyag
 Husár Zsuzsanna - [IT és tantervfejlesztés, IT az iskolában](#)
 Mészáros János - [A digitális tantervfejlesztés módszere](#)

Pályázati (projekt) weblap
<http://janus.ttk.pte.hu/tamop/>

A digitalizálást végző munkacsoport kiemelt feladata volt a standardizálás (korábban digitalizálás), amely a tananyagok szerzői által leadott digitális kéziratok egységes formára alakítása, digitális tananyagként való elkészítését jelentette. Elsődleges eszköz ebben az eXe™ nevű tananyag-szerkesztő szoftver, amellyel weblapként készíthetők el a tananyagok, akár csekély informatika jártasság esetén is. A 2011 tavaszán rendezett oktatói műhelyben ennek a használatára történő felkészítése az oktatóknak, tanagszerzőknek kiemelt szerepet kapott. Az eXe editor választásának neveléstudományi aspektusú indoka, hogy egyfelől szabadon hozzáférhető fejlesztés (úgynevezett *nyílt forráskódú*) szoftver, amely annyit tesz, hogy térítésmentesen lehetséges a programba módosítása, illetve az egyedi igényekhez alakításuk. Másfelől a leginkább tartalmaz pedagógiai megfontolásokat (tehát *előismereteket* lehet csatolni a tananyaghoz, *wikipédiához* hasonló szócikkek létrehozása, *képtár beszúrása* történhet, megoldott a *számonkérés* lehetősége a felületen), tehát a felhasználás során kevésbé ütközik nehézségekbe a felhasználó és a pedagógiai implementáció is teljesíthető. Egy másik szempontja volt a program alkalmazásának, hogy 2009 tavaszán az Országos Tudományos Diákköri versenyen első helyezést ért el az a tananyagfejlesztő csoport, amely az eXe editorral szerkesztett, digitális tananyagokkal pályázott és e pályakövető munkaanyag szerzője a folyamatot pedagógiai szempontból felügyelte.

(<http://www.otdt.hu/page/archiv/xxix.php>)

A fejlesztői csapat által kiválasztott anyagok interaktív tétele a Prezi™ bemutatókészítő program segítségével (a Microsoft™-hasonló célú, Powerpoint™ nevű szoftverének kiváltásaként), valamint elektronikus könyvként (ePub™ elnevezésű formátumban) történő publikálása. A szociális (kollaboratív és egyéni tanulás) illetve az információáramlás gördülékennyé tétele érdekében a kapcsolattartás az oktatókkal illetve a munkacsoportok tagjaival a közösségi médián keresztül (Facebook™, Twitter™) is megtörtént. A tananyagok végleges kialakítása tutorálás útján, azaz az oktatók, szerzők a fejlesztők segítségével kiscsoportos műhelymunkában történt, közösen létrehozva a

megjelentetésre szánt változatot. A munka heti négyszer tizenkét órában folyt, a szakértők ügyeleti rendszerben segítették a szerzőket. A belső egyetemi használatra készült tananyagok feltöltése és átalakítása a jelen pályázat során felállított Moodle™ és Mahara™ oktatási rendszerekkel kompatibilisen történt.

További feladatok

Egy következő lépés a tananyagok *implementációja*, azaz praxisorientált környezetben elhelyezésük, kipróbálásuk. Ennek menete a következőképpen alakul: a digitális tananyagok szerzői a kipróbálási időszakot megelőzőn felkérést kapnak tananyagaik tanárképzési kurzusaikon való alkalmazására, a hallgatók orientálására az eLearning környezetekben való eligazodásban és a tartalmak felhasználásában. (A kipróbálás időszaka: 2012. február – 2012. május. Felelősök: a tananyagok szerzői, a kipróbálás koordinációját dr. Mrázik Julianna végzi)

A részprojekt utómunkálatokhoz tartozik a digitális tananyagok *hatás,- és bevéálás vizsgálata*, amely a tényleges oktatási környezetben való vizsgálatot jelenti és a szerző külön dokumentumokban illetve tervezetben foglalkozik ezzel. A bevéálásvizsálat módszertana a kérdőíves vizsgálat, obszerváció. megfigyelési jegyzőkönyvvezetés, a tapasztalatok összegzése pályakövető munkaanyagok készítésével, és a jövőre vonatkozó felvetések megfogalmazásával, elősegítendő a projekt fenntarthatóságát. (A bevéálás vizsgálat tervezett időszaka: 2012. február 6 -2012. május 9. közötti periódus, felelős: Dr. Mrázik Julianna)

Emellett a tananyagkészítés folyamata *elégedettség-vizsgálata* történt (amelynek kidolgozásában a jelen pályakövető munkaanyag készítője részt vett), részben a folyamat eddigi részében (kérdőíves kikérdezés), amelynek a feldolgozása folyamatos, illetve SWOT analízis történt. A tananyagok bevéálás vizsgálatával egy időben a fejlesztésekkel való *elégedettség* monitorozása is megtörténik a fent jelzett időszakban, a kérdőíves valamint SWOT elemzés mellett strukturált interjúkkal és hallgatói véleménykéréssel kiegészítve. (A vizsgálatok várható befejezése 2012. június-július. A vizsgálat terveit külön dokumentáció tartalmazza. Felelős: Dr. Mrázik Julianna)

A fenti folyamatok részletes leírását, a részvételi pontokat a pályázat 2011. november 24-i, záró-konferenciájakor publikált összefoglaló kötet tartalmazza.

Pécs, 2011. november 30.

Dr. Mrázik Julianna
adjunktus
Pécsi Tudományegyetem
BTK NTI